

Arkivskaper: A-2933 Mohn, Albert Henrik, journalist

Arkivskapernummer: A-2933
Tidsrom: 1918 - 1999
Samfunnssektor: Privat
Arkivskapertype: Bedrift (privat bedrift og offentlig aksjeselskap)
Forvaltningsnivå: Sentral / nasjonal
Forvaltningsområde:
Næringskategori(er): Nyhetsbyråer
Selvstendig kunstnerisk virksomhet
Organisasjonskategori(er): Media mv.
Land: NORGE
Kommune(r): BERGEN

Historikk: Albert Henrik Mohn (1918 - 1999) ble født på Hop utenfor Bergen den 25. november 1918. Da han døde vel 80 år senere var han kjent over det ganske land gjennom radio, aviser og bøker. Han var en av de aller første norske journalistene som kunne kalle seg profesjonell utenrikskorrespondent. Allerede under krigen var Mohn aktiv i radio gjennom de norske sendingene fra BBC i London samt en rekke artikler i den londonbaserte avisen Norsk Tidend. Han fortsatte i NRK etter krigen, og hadde et fast radioengasjement fram til 1959. Fra nå av ble norske aviser en viktigere arena for Mohn og han skrev en kolossal mengde artikler. Hans siste notis stod på trykk etter hans død, i mai 1999. Forfatteren Mohn er vel så kjent for de fleste. Han gav ut en diktsamling (hans første, i 1946), og nesten 50 politisk orienterte reiseskildringer, noveller og romaner. Kjente titler fra hans tidlige periode er "China i smeltingen" (1950), "Rød taifun over Korea" (1951) og "Mau Mau måne og ekvatorsol" (1953). To av hans siste bøker; hans memoarer "Vår utsendte medarbeider" (1988) og "Krigsreporteren" (1990), gir en god oversikt over oppvekst, virke og interessefelt. Gjennom førti år reiste Mohn nesten årlig på utenlandsoppdrag. Det første gikk til Tyskland, i 1947, mens det aller siste gikk til Afghanistan, i 1989. Han oppsøkte steder preget av krig og uro, og var ofte i Afrika og Asia, i Vietnam hele 30 ganger. Den sovjetiske invasjonen i Afghanistan opprørte den aldrende Mohn, mens befolkningens kampvilje gav ham likevel tro på landets framtid. Den islamske fundamentalismen var på rask framvekst utover på 1980-tallet, og Mohn innså at islam for mange var selve limet i fellesskapet og i kampen mot overmakten. Mohn lå ofte i forkant av begivenhetene. At han allerede i 1998 under titlene "Verdens verste terrorist" og "Terrorist og mangemillionær" advarte mot Osama bin Laden - flere år før de fleste av oss andre hadde hørt om ham - viser hvor godt orientert Mohn var.

Arkivnavn: A-2933 Mohn, Albert Henrik, journalist

Arkivsignatur: A-2933 Depotinstitusjon: BBA
Tidsrom: 1934 - 1999
Omfang: 7,60 Hyllemeter
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Klausulår: 0 år
Klausulmerknad: Materialet er Byarkivets eiendom. Det er fritt tilgjengelig på lesesal. Bruk av foto som er tatt av andre enn Mohn må avklares med evt. rettighetshavere. For øvrig publisering må det inngås avtale med Byarkivet
Ordning: Ferdig ordnet
Katalogisering: Ferdig katalog
Kat.med.: Katalog i ASTA og papirbasert katalog - eller mikrofilmversjon
Medium: Blandet
Omtale av arkivet: Arkivet inneholder en rekke notatblokker fra Mohns reiser. Klipparkivet (fra utenlandske aviser) utgjør i overkant av 1, 5 hyllemeter. Fotosamlingen - først og fremst fra hans mange utenlandsreiser - er enda større. Samlingen av hånd- og maskinskreve notater til artikler er omfattende, mens bare et fåtall av de ferdige artiklene er bevart. Ingen av de ferdige bøkene til Mohn ble avlevert, og hans manussamling utgjør bare en liten del av det totale. Det finnes enkelte bruddstykker fra hans publiserte bøker og noveller, mens det eneste fulle manus skriver seg fra en

av de få bøkene Mohn aldri fikk gitt ut. De fleste kontraktene han undertegnet med ulike forlag finnes. Likeså de fleste omtalene av hans bøker og en stor samling av de mange portrettintervjuene som ble gjort med Mohn etter 1956.

Korrespondansearkivet er lite og ufullstendig, men inneholder en rekke interessante brev som kaster lys over hans virksomhet. Blant annet kan vi lese om konflikten han hadde med NRK i 1959. Arkivet inneholder dessuten flybilletter, pass, visittkort og to plakater som han tok med seg hjem fra Korea og Afghanistan. Albert Henrik Mohn hadde mange interesser, og arkivmaterialet forteller at han ikke bare var en svært politisk engasjert og oppdatert journalist som reiste verden rundt. Han var også levende opptatt av nær sagt alle slags forhold i nærmiljøet - i Fana og Bergen - og norsk politikk. Noe mer overraskende er hans interesse for blomster, hage, livsfilosofi og erotikk. De fleste notatene i arkivet er likevel viet politiske tema, og foruten Norge skriver mesteparten seg fra Afghanistan, Korea, Sovjet/Det nye Russland, og Sør Afrika. Både klipparkivet hans, og de mange kladdene til artikler som finnes, viser langt større interesse for de ikke-europeiske delene av verden enn for eksempel Norden. Det bevarte materialet viser aktivitetene hans etter 1980 spesielt godt. Afghanistan og Sovjet/Det nye Russland engasjerte ham spesielt sterkt de siste to tiåra han levde.

Serie: G - MANUSKRIPTER

Tidsrom: 1945(ca.) - 1990(ca.)

Merknad til serie: Albert Henrik Mohn skrev nesten 50 bøker fra 1946 til 1992, men ved Bergen Byarkiv finnes bare deler av manuset som i 1990 la grunnlag for boka "Krigsreporteren". Brorparten av manusene fra novellesamlingene han gav ut mellom 1953 og 1977 finnes. Størsteparten av serien består av upublisert materiale: Blant annet to romanmanus og vel 30 noveller.

Serie: Ga - Manuskripter til upubliserte bøker

Tidsrom: 1946 - 1980

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 2

Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv

Serie: Gb - Manuskripter til publiserte bøker

Tidsrom: 1989(ca.) -

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1

Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv

Serie: Gc - Manuskripter til upubliserte noveller

Tidsrom: 1945(ca.) - 1990(ca.)

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1

Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv

Serie: Gd - Manuskripter til publiserte noveller

Tidsrom: 1953(ca.) - 1977(ca.)

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1

Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv

Serie: Ge - Dikt

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1

Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv

Merknad til serie: Boksen inneholder ett eneste trykt dikt ("Den store bomben" som stod på trykk i VG den 30. oktober 1960). En mappe inneholder maskinskrevne dikt og en rekke "diktliggende" vers som ikke har vært publisert. Begrepet "diktliggende" henviser til det faktum at det bare unntaksvis er snakk om verseforming i tradisjonell forstand. En rekke av arkene består for eksempel av en eneste diktliggende setning.

Serie: H - SAKER KNYTTET TIL A.H. MOHNS VIRKSOMHET SOM JOURNALIST

Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv

Serie: Ha - Klipparkiv (utklipp fra aviser og magasiner)

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 16
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Mesteparten er klipp fra engelskspråklige aviser og magasiner. Klipparkivet er med ett unntak ordnet etter land. Materialet strekker seg fra 1950 til 1997, men stoffet før 1975 er lite og tilfeldig.

Serie: Hb - Håndskrevne notater til artikler

Tidsrom: 1980(ca.) - 1998(ca.)
Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 6
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Albert Henrik Mohn kladdet alltid sine artikler for hånd, med blyant. Det finnes fem bokser med slike kladder. Mesteparten av materialet er fra 1980- og 1990-åra.

Serie: Hc - Maskinskrevne notater til artikler

Tidsrom: 1980(ca.) - 1998(ca.)
Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 3
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv

Serie: Hd - Trykte avisartikler

Tidsrom: 1979(ca.) - 1993(ca.)
Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: I forhold til den totale mengden artikler som Mohn produserte, er samlingen trykte avisartikler liten og dekker en kort periode. Mange av artiklene er temarelaterte (utviklingshjelp, befolkningsveksten i verden, terrorister, styrkeforholdet øst-vest, NATO, atomvåpen og spionasje).

Serie: He - Fra klipp til artikkel

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Serien inneholder klipp, håndskrevne kladder, maskinskrevne utkast og noen få ferdig trykte artikler.

Serie: Hf - Bokanmeldelser

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Cirka 150 bokanmeldelser av bøker gitt ut på norske forlag og på norsk språk.

Serie: Hg - Underlagsmateriale til radiokåserier

Tidsrom: 1985(ca.) - 1990(ca.)
Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: I andre halvdel av 1980-tallet ble en rekke radiokåserier av Albert Henrik Mohn sendt på NRK. Boksen inneholder også annonsering i PROGRAMBLADET, samt en del omtale av sendingene og noen intervju med Mohn. Mesteparten av materialet er kladder til kåseriene.

Serie: Hh - Notatblokker

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: På reiser førte Mohn adresser, avtaletidspunkt og spørsmål til personer han skulle snakke med opp i små notatblokker. Boksen inneholder flere hele blokker, og en god del løse ark fra slike blokker.

Serie: Hi - Albert Henrik Mohn om eget liv og virke

Tidsrom: 1956 - 1998
Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Mohn gav en rekke portrettintervjuer til ukeblader og aviser gjennom tidene. De fleste ble gjort i forbindelse med runde åremålsdager, eller like etter en ny bok var lansert.

Serie: I - SAMLINGER

Tidsrom: 1934 - 1999
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Serien inneholder bøker, pamfletter, aviser og plakater.

Serie: Ia - Bøker, pamfletter og aviser

Tidsrom: 1957 - 1999
Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Aviser, blader, pamfletter og bøker: For eksempel et spesialnummer av Norsk Handels- og Sjøfartstidene som ble gitt ut i forbindelse med kong Haakon VIIIs død i 1957. Et hefte laget til Hordaland musikklags 35 års jubileum. Mohns Nye Testamente, en velbrukt ordbok og publikasjoner som "The question of Tibet".

Serie: Ib - Plakater

Tidsrom: 1950(ca.) -
Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Propagandaplakat fra Koreakrigen i 1950, og en som forestiller den afganske kong Mohammed Zahir Shah. Begge kan karakteriseres som politiske propagandaplakater.

Serie: U - FOTO

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 44
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Serien er geografisk inndelt. Asia er overlegent størst i samlingen. Serien inneholder både pressebilder og Mohns egne bilder. Pressebildene er i flertall, kun i forbindelse med Afghanistan er den private billeddelen stor. I flere av boksene finnes både negativer samt legg og konvolutter. Det er vanskelig å datere mange av fotografiene, men Margarita Mohn antyder at mange ble kjøpt/fått i perioder der Mohn dekket et uro-område, ofte et år før en bok om temaet kom på trykk. Totalt ca 4340 foto.

Serie: X - EGENPRODUSERTE TRYKKSAKER

Tidsrom: 1946 - 1992
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Serien inneholder mesteparten av kontraktene Mohn fikk med ulike norske forlag, og omtaler av hans bøker fra og med 1950.

Serie: Xa - Full liste over Mohns bøker

Tidsrom: 1946 - 1992
Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Listen er hentet ut fra BIBSYS.

Serie: Xb - Mohns kontrakter med ulike norske forlag

Tidsrom: 1956 - 1991
Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv

Serie: Xc - Reklame og royalties i forbindelse med Mohns bøker

Tidsrom: 1950 - 1990

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 1
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Eksempel på forlagenes reklame for Mohns bøker og beregninger over royalties i forbindelse med salg av bøkene.

Serie: Xd - Omtale av Mohns bøker

Tidsrom: 1950 - 1992
Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 2
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv
Merknad til serie: Avisomtaler av Mohns bøker, fra og med 1950.

Serie: Y - ANDRE UTSKILTE ARKIVDELER

Omfang: Uspes. Ant. reg. arkivstykker: 7
Klausul: Spesielle klausulbestemmelser for privat arkiv